

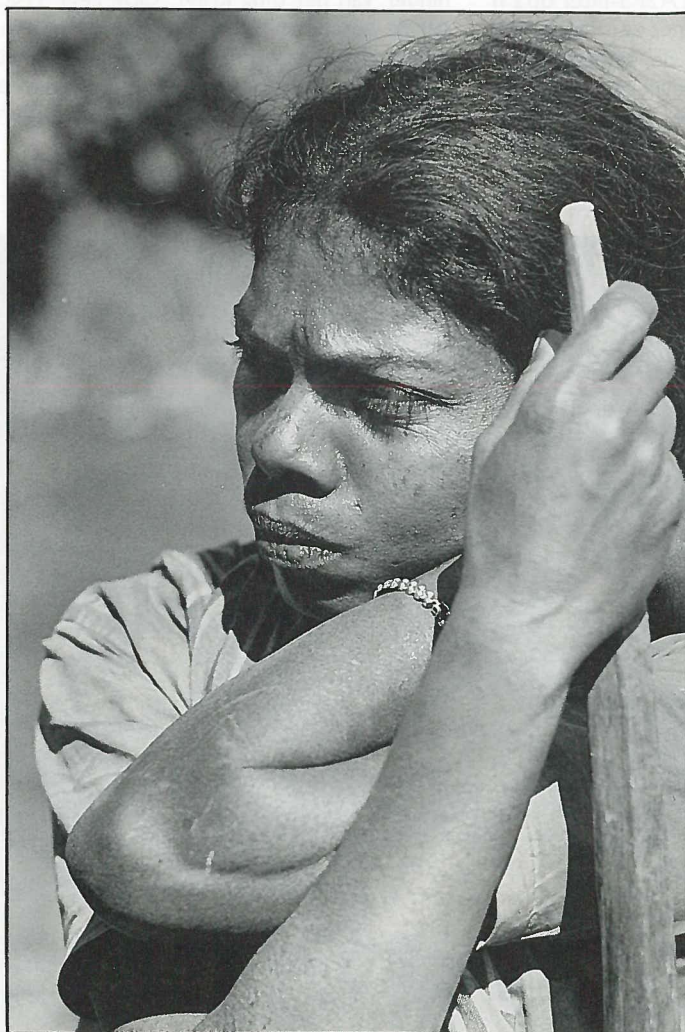
RECHT OP WERK

'Geef landlozen in India recht op werk'. Daar draait het om bij de inzet om tot werkgarantie te komen. De Landelijke India Werkgroep probeert landarbeidersbonden in India te steunen in hun strijd om die werkgarantie. Ook de Voedingsbond FNV zet zich in om kollega's te helpen.

In de Nederlandse agrarische cao's komt sinds vorig jaar het terugkomrecht voor. Dit geeft werknemers zekerheid. Zodra je vroegere baas in het voorjaar weer werk heeft kun je bij hem aan de slag. De werkgarantie in India zit anders in elkaar. Ook verschilt de positie

van landlozen daar van de situatie van werknemers hier. Maar ook zijn er overeenkomsten. Bijvoorbeeld het recht op werk. In India doen landlozen veel seizoenswerk bij boeren. Als het werk af is staan ze weer op straat. En moeten maar wachten tot er weer wat te doen is. Een werkgarantie zorgt ervoor dat je ook in de slappe tijd een inkomen kan verdienen. In een klein deel van India geldt zo'n recht al jaren. Het is een voorbeeld voor de bonden in hun strijd voor een landelijk recht.

Cijfers maken heel duidelijk waar het om gaat. Eén op elke drie ondervoede mensen op de wereld woont in India. Drie van elke vier ondervoede mensen in India is landloos. Meer dan de helft van hen is vrouw.

Lata is een vrouw van halverwege de twintig. Met haar man en twee kinderen woont ze in de buurt van Bombay, na hoofdstad Delhi de grootste stad van India. Ze wonen in een dorpje op het platteland. Op een uur lopen van haar woning is Lata aan het werk. Ze is een van de vijftien vrouwen die meedoet aan een project om de grond te verbeteren. Het is een van de plaatselijke projecten die dankzij het werkgarantieprogramma van de provincie Maharashtra kunnen draaien. Lata is enthousiast over de werkgarantie en het project. Al heeft ze ook opmerkingen over de manier waarop haar werk georganiseerd is.

In het gebied is geen irrigatie en door dit gebrek aan water levert de grond weinig op. Het grondverbeteringsproject probeert daar verandering in te brengen. Dan kan er ook meer werk komen. Nu nog hebben landarbeiders zoals Lata en haar man alleen in het seizoen werk: een paar maanden per jaar. De lonen zijn laag en geld sparen voor de tijd zonder werk kan nauwelijks. Ook nu ze gebruik maakt van haar recht op werk is het leven geen vetpot. Want al wordt dan het minimumloon betaald, en ook al krijgt ze als vrouw evenveel als een man, toch komt het jaarinkomen van het gezin niet boven de 500 gulden.

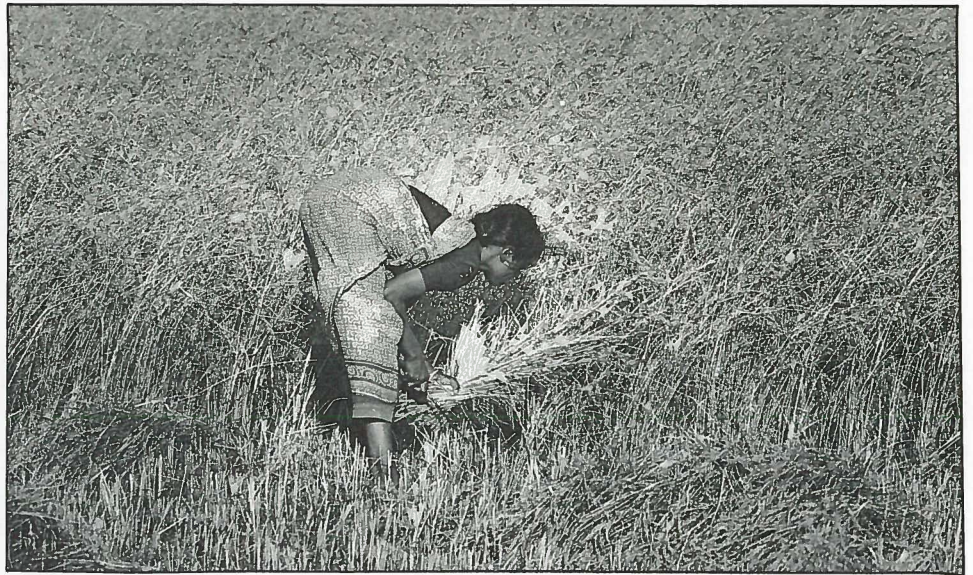
Lata blijft even staan. Ze geeft haar rug wat rust na het zware sjuuwen van grond. Samen met spitten is dit haar werk. Liever deed ze nog zwaarder werk, maar dat is voor de mannen. Ze zou er meer mee kun-

nen verdienen. Dan zou ze meer ekstra voedsel kunnen kopen. Want daarvoor is na de aanschaf van schoenen, kleding en brandstof nu weinig geld voor. Lata wil haar loon graag in de vorm van voedsel. Haar man heeft meer zeggenschap over klinkende munten dan zijzelf. En wie weet waaraan hij het gaat uitgeven. Nu ze toch staat kijkt ze even naar de spelende kinderen. Eén ervan is haar zoontje van drie. Als zij werkt is hij in wat je de kinderopvang van het projekt kan noemen. Elke dag neemt ze hem mee. Dat geeft haar dochter van zeven ook kans om naar school te gaan. Anders zou die op haar broertje moeten passen.

"De oorzaak van armoede is werkloosheid" zegt vakbondsman Narinder Bedi, "en het antwoord op armoede is het recht op werk." Bedi is een van de vechter voor een landelijke werkgarantie. Het grote voorbeeld daarvan is voor hem Maharashtra, het gebied rond Bombay. Daar heeft de plaatselijke overheid zich verplicht werk te vinden voor iedereen die erom vraagt. Als loon geldt het minimum. "Meer dan een miljoen mensen doet jaarlijks mee. Alleen daaraan kun je al zien dat de werkgarantie in een behoefte voorziet" aldus Bedi. Als andere sterke kant van de werkgarantie noemt hij het zichtbare resultaat ervan. Wegen worden aangelegd, er zijn projecten voor grondverbetering of bijvoorbeeld irrigatie. Werk dus dat erop gericht is nieuw werk te maken. Door irrigatie kan vaak ook in de droge tijd een oogst verbouwd worden.

In India leven honderd miljoen landlozen. Mensen die maar moeten afwachten wanneer er werk voor hen is. Voor hen is een garantie op werk een eerste stap om de armoede te overwinnen. Voor deze mensen zet het Young India Project zich in. Met wat steun van de nederlandse FNV. Medewerker Bedi: "Lang dachten we dat alleen het stimuleren van de produktie voor extra banen zou zorgen. Door de mechanisatie kwam die nieuwe werkgelegenheid er niet. Ook de hulp bij het opzetten van eigen bedrijfjes blijkt aan de neus van landlozen voorbij te gaan. Voor hen zijn de hindernissen om zelf iets te beginnen te hoog. De concurrentie is groot en startkapitaal en een passende opleiding ontbreken veelal."

Werkgarantie alleen is volgens Narinder Bedi niet genoeg om het leven van landlozen echt te verbeteren. Weer kijkt hij naar Maharashtra waar de garantie nu zo'n 15 jaar bestaat. Juist in dorpen met een sterke landlozen-organisatie ziet hij veel veran-

deren. "Dankzij hun organisaties zijn de mensen in staat om gebruik te maken van hun positie. De lonen voor het gewone werk gaan omhoog."

Maar ook op andere vlakken zie je wat de organisaties kunnen bereiken. Bijvoorbeeld als een nieuw projekt moet worden vastgesteld. Dat kiezen de bonden voor werk waarmee het leven van landlozen verbeterd kan worden. Een irrigatiekanaal dat in eigen beheer gehouden wordt bijvoorbeeld. Zodat misschien ook water verkocht kan worden. "Als we niet opletten worden er bijvoorbeeld wegen aangelegd waar juist de grote boeren voordeel van hebben." Voor zo'n subsidie voelt Bedi

niks. Liever stelt hij samen met landlozen vast waar behoefte aan is. Dan speelt ook een rol dat het voor twee-derde vrouwen zijn die het gegarandeerde werk doen. "Zij moeten zelf kunnen bepalen of er bijvoorbeeld water voor hun huishoudens moet komen."

Op zo'n manier probeert de YIP in meer delen van het land een werkgarantie te krijgen. De landelijke regering wordt onder druk gezet. "Want het beste is natuurlijk een recht op werk voor iedere werkloze zonder land."

Meer weten of steun geven? Bel de Voedingsbond FNV (030-738333) of de Landelijke India Werkgroep (030-321340).

